

Sisäministeriön lausuntopyyntö 7.4.2026

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi poliisilain 5 a luvun (siviilitiedustelu) muuttamiseksi

1. Tausta

Sisäministeriö on viiteasiakirjalla pyytänyt Pääesikunnan lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi poliisilain 5 a luvun (siviilitiedustelu) muuttamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi poliisilain lisäksi lakia tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa, rajavartiolakia, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annettua lakia ja rikoslakia. Edelleen ehdotetaan muutettavaksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia.

Poliisilain 5 a lukua koskevassa esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusista valtiolliseen toimijaan kohdistuvasta tietojärjestelmätiedustelun toimivaltuudesta, jonka avulla voitaisiin hankkia tietoa kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavaan toimintaan hyödynnettävän tietojärjestelmän toiminnasta; tietojärjestelmän käytön estämisestä tai sen toiminnan haittaamisesta vakavan vaaran torjumiseksi Suomen ulkopuolella; näytteenotosta paikkatiedustelussa sekä aineen, omaisuuden tai esineen tilapäisestä haltuunotosta. Rajavartiolaitokselle ehdotetaan säädettäväksi toimivalta avustaa suojelupoliisia tiettyjen siviilitiedustelun tiedustelumenetelmien käytössä ja toimenpiteiden suorittamisessa. Lisäksi suojelupoliisin ulkopuoliselle taholle mahdollistettaisiin rajatuissa tilanteissa suojelupoliisin ohjauksessa ja valvonnassa toimiminen.

Yllä mainittuja vastaavan kaltaisia säännöksiä on ehdotettu myös sotilastiedustelulakiin, jota koskeva esitysluonnos on ollut aiemmin lausunnolla.

Tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annetun lain osalta ehdotetaan tarkistettavaksi valtiolliseen toimijaan kohdistuvan tietoliikennetiedustelun edellytyskynnystä. Tietoliikennetiedustelua koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että tietoliikennetiedustelussa kyetään paremmin määrittämään hakuehtoja tietoliikennetiedustelun tarkemmaksi kohdentamiseksi. Teknisten

tietojen käsittely viestintäverkon osan sekä tietoliikenteen reitittymisen ja muutosten tunnistamiseksi mahdollistettaisiin. Tietoliikennetiedustelusta poistettaisiin kieltä käyttää viestin sisältöön meneviä hakuehtoja sekä kieltä käyttää Suomessa olevaa tai oletettavasti olevaa telepäätelaitetta tai -osoitetta hakuehtona. Esityksessä ehdotetaan, että tietoliikenteeseen kohdistuvan tiedustelun ilmoittamisvelvollisuudesta luovuttaisiin. Tietoliikennetiedustelulain muuttamisella on myös yhtymäkohtia lausunnolla olleeseen ehdotettuun sotilastiedustelulain tietoliikennetiedustelua koskeviin ehdotuksiin. Esityksessä ehdotetaan lisäksi tehtäväksi yksittäisiä käytännön tiedustelutoiminnassa havaituista tarkennustarpeista johtuvia muutoksia.

Pääesikunta antaa asiassa hallinnonalan toimintatapamallin mukaisesti lausuntonsa puolustusministeriölle. Pääesikunnan lausunto on valmisteltu oikeudellisella osastolla, joka on hankkinut asiassa tiedusteluosaston lausunnon.

2. Lausunto

Pääesikunta pitää hallituksen esityksen luonnoksessa esitettyjä muutoksia välttämättöminä tiedusteluviranomaisten lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi. Muuttuneessa turvallisuusympäristössä on tärkeää, että niin siviili- kuin sotilastiedusteluviranomaisten käytettävissä olevat toimivaltuudet ovat ajantasaisia ja mahdollistavat tuloksellisen tiedustelutoiminnan toteuttamisen.

Hallituksen esityksen luonnoksessa on kuitenkin tunnistettavissa joitakin sisällöllisiä eroavaisuuksia verrattuna sotilastiedustelusta annettua lakia koskevaan hallituksen esityksen luonnokseen. Pääesikunta pyytää jatkovalmistelussa varmistamaan, että siviili- ja sotilastiedustelua koskeva sääntely olisi toimivaltuuksien osalta kirjoitusasusta riippumatta asiasisällöllisesti mahdollisimman yhdenmukaista huomioiden kuitenkin kummankin toiminnan erityispiirteet. Tähän pyydetään kiinnittämään huomiota tarkasteltaessa hallituksen esityksen luonnosta kokonaisuudessaan.

Niin ikään Pääesikunta pyytää varmistamaan, että tuleva sääntely mahdollistaisi sen, että tiedustelutietoa voidaan jakaa ja vaihtaa viranomaisten välillä yhteistoimintavelvoitteet huomioiden mahdollisimman saumattomasti. Tärkeää on niin ikään, etteivät tiedonsaantioikeudet muilta viranomaisilta tai yhteisöiltä ratkaisevasti eroaisi tiedusteluviranomaisten kesken, mikäli tälle ei ole erityistä perustetta.

Yksittäisten hallituksen esityksen luonnoksen pykälien osalta Pääesikunta toteaa vielä seuraavaa:

Laki tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annetun lain muuttamisesta

13 § Tallenteiden ja asiakirjojen tarkastaminen

Hallituksen esityksen luonnoksessa tallenteen tarkastamisvelvollisuutta esitetään kumottavaksi tietoliikennetiedustelun osalta. Tämä on merkittävä ero sotilastiedusteluun verrattuna, koska sotilastiedustelulain muutosesityksessä ei ehdoteta kumottavaksi tallenteen tarkastamisvelvollisuutta tietoliikennetiedustelun osalta.

Pääesikunta katsoo, että tältä osin asia tulee jatkovalmistelussa koordinoita sisäministeriön ja puolustusministeriön kesken. Mikäli mainittu esitetty muutos toteutuisi, tämän pitäisi luonnollisesti koskea myös sotilastiedustelulakia.

10 a § Teknisten tietojen käsittely viestintäverkon osan sekä tietoliikenteen reitittymisen ja muutosten tunnistamiseksi

Ehdotetun pykälän 4 momentin mukaan *Suojelupoliisilla ja puolustusvoimien tiedustelulaitoksella on oikeus pyynnöstä tai oma-aloitteisesti luovuttaa tilastollisen analyysin tuloksia toisilleen siviili- ja sotilastiedustelun tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi poliisilain 5 a luvun 54 §:ssä ja sotilastiedustelulain 17 §:ssä tarkoitetulla tavalla.*

Tällaista oikeutta ei ole esitetty sotilastiedustelulain muutosesityksessä teknisten tietojen käsittelyn (sotilastiedustelulaki 66 §) osalta, joten vastaava momentti olisi hyvä lisätä myös sotilastiedustelulakiin selvyiden vuoksi.

3. Lopuksi

Puolustusministeriötä pyydetään huomiomaan edellä esitetyt seikat omassa lausunnossaan sekä niin ikään sotilastiedustelulakia koskevan hallituksen esityksen jatkovalmistelussa.

Asiaa Pääesikunnassa hoitaa sotilaslakimies Aleksi Sarasmaa (p. 0299 500 815, aleksi.sarasmaa[at]mil.fi).

LIITTEET

JAKELU

Puolustusministeriö

TIEDOKSI

Tiedusteluosasto/Pääesikunta

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Vesa Virtanen	Pääesikunnan päällikkö Allekirjoitusaika: 12.05.2026 11:11:23	Kenraaliluutnantti Tunnistautuminen: Järjestelmä
Tuija Sundberg	Puolustusvoimien asesori Allekirjoitusaika: 12.05.2026 10:58:52	Varatuomari OTL Tunnistautuminen: Järjestelmä

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Allekirjoitussivu (1 sivu)
- Alkuperäinen asiakirja (4 sivut)

Allekirjoitussivu 1/1